

CAPUT XIV.

De Episcopo quoad Synodum dioecesanam, Leges, et praecepta.

127. *Quid de Synodo dioecesana?*

I.° Tridentinum (XXIV. II) postquam Concilia provincialia singulis trienniis celebrari praeceperit, subdit: « Synodi quoque dioecesanae quoque tannis celebrentur »; et addit: « Quod si in his tam Metropolitanis quam » Episcopi... negligentes fuerint, poenas a sacris canonibus sancitas incurrant ». Poena autem est suspensio ab officio non latae sed ferendae sententiae.

II.° Benedictus XIV (*De Syn. I. VI. 5*) sequentia verba gravissima habet: « Neque illos excusamus Episcopos, qui cum nihil sit, quod eos impediat, ex sola socordia et negligentia Synodum facere praetermittunt: eosque » magis redarguimus, qui, cum plures annos Dioecesim gubernaverint, ne de » cogenda quidem Synodo cogitarunt; hi enim... qui ex mera incuria et inertia praefato Tridentini praecepto non parent, et sine ulla causa Synodum » facere omittunt, meminisse deberent, se, praeter reatum inobedientiae, » poenam incurrere suspensionis ab officio statutam in Cap. *Sicut olim*.... » Neque audiendi sunt qui ad propriam obtegendam ignaviam, se consulto » ac prudenter abstinere dictitant a Synodi coactione, ne novarum constitutionum in dies accessione commissae sibi Dioecesis status perturbetur. Nam » in primis necesse non est ut novae constitutiones in Synodo edantur, sed » quandoque expedit solum urgere executionem illarum, quae jam sancitae » fuerunt.... Deinde difficile videtur hoc tempore, quo ecclesiastica disciplina » quotidie consenescit et labefactatur, aliquam inveniri Dioecesim, cui opus » non sit ulla nova constitutione, qua saltem antiquae leges corroborentur, » et, quae morum corruptela pene obsoluerunt, revirescant ». Diebus autem nostris subdit Lucidi (*I. II. 170*): « Haec rationum momenta mirum quantum augescunt hoc tempore, quo tanta rei sacrae et civilis conversio » facta est, morumque antiquorum in pejus commutatio. Caeterum, eo duce » Pontifice, in hanc fere sententiam S. C. rescribit iis Episcopis, qui causantur celebratum synodali decretorum corpus, quo... Dioecesis sibi » credita jam retro ditata fuerit ». Adde quod Synodi celebratio non solum ad reformandum clerum, sed etiam ad melius subveniendum Christifidelium spiritualibus necessitatibus, deservire debet.

III.° Si autem causae vere attendendae Synodi convocationem dissuaderent; tunc (ut ait Lucidi, *l. c. 167*), « Sedes Apostolica pro varietate circumstantiarum et adjunctorum illud etiam nuperrime consilii caepit, ut facultatem faceret nonnunquam Episcopis celebrandi Synodum, unis vocatis » decanis ».

IV.° Episcopus in Synodo dioecesana potest facere leges absque consensu et approbatione cleri; tenetur tamen consilium Capituli exquirere, licet ne illud quidem sequi teneatur. Lucidi (*l. c. 171*) et Bened. XIV (*De Syn. XIII. 4. 16*). De Synodo plurima alia videri poterunt apud Scavini (*IV. 92*).

128. *Quid de Episcopo quoad leges extra Synodum?* Episcopus potest certe, etiam extra Synodum, leges facere. Quum tamen mutationes soleant esse periculosae, oportet ut parce admodum et cautissime se gerat, et so-

lum pro necessitate vel magna utilitate publica ad novam aliquam legem faciendam procedat; de qua moraliter certus sit quod in bonum redundet, omnibusque perpensis circumstantiis, rationabilis sit. Sedulo attendendum quod aliquod inconveniens, etiam grave, quod occasione rei bonae atque utilis (v. g. retinendo Ecclesias apertas nocte jam inaepta) provenerit, non semper sufficit ut statim lex condatur atque illa res bona interdicatorum: non enim ad auferendum aliquid zizaniae, eradicandum est bonum triticum. Imo semper observari debet regula juris quae dicit: « Ex iis, quae forte » uno vel altero casu accidere possunt, jura non constituuntur ». Oportet 2.° Ut Episcopus, ne suae auctoritatis jacturam faciat, legem suam efficaciter sustinere possit: unde nec nimiam perfectionem exigat (verificaretur enim proverbium it. *Chi troppo vuole niente ha*); nec praepropere procedat quamvis de manifestis abusibus ageretur; unde scripsit Benedictus XIV (*Const. Paternae*): « Quia malum universale est ac altas radices egit, opus est prudentia et maturitate, ne fructu careat medela ac vulnus exasperet: quod » possumus exigendam est, non quod optamus. Admonitionibus proinde uti » satius erit etc. ». Cf. Ferraris v. *Abusus*. Hinc (saltem ut plurimum) antequam Episcopus legem ferat, ad minus quid sentiant Vicarii foranei audire et Consilium Capituli exposcere debet. Lege autem facta, curandum erit ut observetur, et de hoc informationes (maxime quoad loca a civitate Episcopali dissita) capiendae erunt. Cf. Lucidi (*l. c. 165*).

129. *Quid de praeceptis?*

I.° Potest certe Episcopus uti etiam praeceptis particularibus, ut hic vel ille Sacerdos aliquid faciat vel non faciat. Patet ex promissione obedientiae, quae in Sacra Ordinatione Episcopo praestatur.

II.° Attamen jus praecepta ferendi in Episcopo, non ita extenditur, ut Sacerdotes evadant sicut Regulares qui Praelatis suis juxta eorum amplissimam jubendi potestatem obedire tenentur. Leges enim canonicae, atque universalis consuetudo, aequam quamdam libertatem clericis saecularibus vindicant.

III.° Tota difficultas in determinandis limitibus reducitur. At vero regula est quod Episcopi facere possunt praecepta quae vel sint juxta leges praesistentes (earum observantiam exigendo), vel sint juxta consuetudinem (quatenus in Dioecesi jam semper Episcopi soliti fuerint hoc vel illud praecipere), vel denique sint necessaria pro casu aliquo urgente, cui solum ope praecepti consuli possit. Extra hos casus Episcoporum ad praecepta procedendi facultas minime extenditur; unde scripsit Zitelli (*Appar. I. VI. 1. § 2*): « Episcopus nequit imponere onera in jure non expressa, eaque insueta ». Et hac de re magnum lumen haberi potest ex pluribus documentis authenticis. Ferraris (v. *Episcopus VI. 120*) ex Decretis S. C. C. dicit: « Episcopus » non debet nec potest cogere simplices Sacerdotes, qui non habent officium » neque beneficium in Ecclesia Cathedrali, ut inserviant in functionibus ecclesiasticis, seu munere Diaconi et Subdiaconi in Missis cantatis, non obstante » exiguo numero Canonicorum ». S. C. C. (*1 Jun. 1737*) ad quaesitum: « An » Presbyteri participantis Ecclesiae S. Nicolai teneantur coadjuvare Archipresbyterum in assistentia moribundis, in administratione Viatici etc. » respondit: « Hortandos esse, sed non cogendos, nisi in casu necessitatis ». Eadem S. C. paucis ab hinc annis (scilicet 15 Jul. 1882) interrogata: « Au

» possit Episcopus Sacerdotes, animarum curae minime addictos, ad Christianam doctrinam docendam adigere in casu »; respondit: « Generaliter loquendo negative ». Denique interrogata an, si propter cleri penuriam difficile sit providere paroecias de Rectore, facultatem habeat Episcopus Sacerdotes viribus pollentes et ab aliis officiis liberos compellendi ad parochialium Ecclesiarum curam (amovibiliter) percipiendam, usquedum illis alio modo providere queat », (9 Jun. 1884, et 31 Jan. 1891) respondit, affirmative; sed non jure ordinario; bene vero vigore facultatum, quae approbante SS.mo D. N., Episcopo idcirco tribuuntur, et quidem ad septennium dumtaxat, et dummodo insuper tandiu expositae circumstantiae perdurent. (Vide etiam supra n. 96 et Acta XXIII. 608). Hinc facile est deducere an Episcopus possit, v. g., praecipere ut Sacerdos A excerceat officium Vicarii in paroecia B; vel ut Parochus C acceptet Sacerdotem D pro Vicario; vel ut Rector Ecclesiae E cedat Sacerdotem F ad Missam alibi celebrandam nedum ut, v. g., ruri provideatur Ecclesiae parochiali quae secus pro casu improviso remaneret sine Missa (quod concedi debet); sed etiam ad satisfaciendum petitionibus particularibus v. g., pro festis, pro Monialibus quae secundam vel tertiam Missam vellent, pro privatis oratoriis divitum rusticantium etc. Sed poteritne Episcopus, occasione praedicationis quadragesimalis vel adventus in cathedrali, prohibere ne illa hora aliae praedicationes vel functiones in aliis ecclesiis peragantur? Negative. Patet ex declaratione S. C. C. apud Lucidi (I. II. 183).

CAPUT XV.

De Episcopo quoad obligationem interpellandi Capitulum.

130. An et quibus in rebus Episcopus Capitulum interpellare teneatur; et an ejusdem sententiam sequi teneatur?

Benedictus XIV (De Syn. XIII. I) dicit: « Profecto ambigi non potest quin etiam hodie jure Decretalium Canonici Ecclesiae Cathedralis sint consilarii nati Episcoporum, adeo ut non liceat Episcopo aliquid gravis momenti negotium aggredi et deliberare inconsulto Capitulo ».

Hujusmodi interpellatio (quando locum habere debet) semper non solum pro licito sed etiam pro valido exigitur; ita tamen ut Episcopus non semper Capituli sententiam sequi teneatur; interdum enim consensus exigitur, et interdum consilii petitio sufficit; qua de re dicit Bened. XIV (l. c.): « Nec proinde frustraneum erit reputandum Canonicorum consilium, etsi enim Episcopus non teneatur illud sequi, consulentium tamen rationibus instruitur atque edocetur, ne considerate et praecipitantur agat ».

Ad distinguendum autem quando consensus et quando solum consilium exigatur, rem istam sic bene declarat Scavini (I. 594): « Necessarius est consensus si res Ecclesiae immobilis aut mobilis pretiosa sit alienanda; in unione Ecclesiarum aut suppressione; in numero Canonicorum augendo aut minuendo; in novis dignitatibus inducendis; in novis tributis aut pensionibus Ecclesiis imponendis; si gravanda Ecclesia; et generatim quoties de Episcopatus aut Capituli juribus, obligationibus, detrimentis agit. (Item pro eligendis Examinatoribus pro-synodalibus). Capituli

» autem consilium sufficit, si Episcopus velit novas leges condere; excessus Clericorum corrigere (intellige per decretum generale); religiosos conventus erigere; item in erectione et administratione (intellige pro novitate magni momenti) Seminarii etc. ».

Sed quid si consuetudo in contrarium adesset? R. Consuetudo hujusmodi, etsi concludenter probaretur, facile tamquam abusus et corruptela habenda erit; et profecto si fiat recursus ad S. C. C., ipsa juxta communem disciplinam decidere solet.

CAPUT XVI.

De Episcopo quoad administrationem Sacramenti Confirmationis.

131. Qua frequentia tenetur Episcopus publicam hujus Sacramenti administrationem peragere? S. Ligorius (VI. 175) dicit: « Peccare graviter Episcopum qui per 8 vel 10 annos differret circuire saltem per loca praecipua (ad hoc Sacramentum ministrandum) ». Equidem alii quoque auctores communissime a peccato gravi excusant Episcopum, nisi dicto tempore longissimo differat et negligat. At vero haec doctrina a veritate et sensu communi (saltem hodie et apud nos) longe aberrare videtur. Si Episcopus per sex vel septem annos hoc Sacramentum in locis praecipuis suae Dioecesis non administraret, sequeretur quod 1.º Juvenes plurimi deberent ad Communionem admitti antequam confirmati fuerint; 2.º Quum hodie in civitatibus et oppidis post annum undecimum vel duodecimum masculi ad Ecclesiam se conferre desinant, jam plurimi sine hoc Sacramento per totam vitam remanerent. Adde verecundiam, respectum humanum, irrisiones etc., si nempe adulti cum pueris ad hoc Sacramentum recipiendum immisceri deberent. 3.º Christifideles, propter dilationem adeo magnam, valde turbarentur, et de Episcopo quam maxime scandalizarentur. 4.º Episcopus deficeret etiam contra obligationem gravissimam visitationis pastoralis, quae (ut vidimus) quolibet anno vel saltem biennio fieri debet; ea enim occasione hoc quoque Sacramentum administrare tenetur.

Ego itaque dicerem peccare graviter Episcopum qui, sanitate gaudens, ultra biennium vel triennium publicam per diversa loca confirmationis administrationem non perageret; idque maxime si Parochi, nomine suorum parochianorum, instantias hac de re iterum iterumque facerent.

132. Teneturne Episcopus se conferre ad confirmandos pueros infirmos, si de hoc requiratur? Communis sententia est Episcopum ad hoc non obligari; nam si id uni faciat, alteri neget, ratio scandali erit; si vero omnibus satisfacere velit, nimis grave onus (cum praejudicio aliarum obligationum) ei imponeretur. Lhemkuhl (II. 100).

CAPUT XVII.

De Episcopo quoad judicia instituenda et causas expediendas.

133. Quaenam hoc in puncto sint Episcopi obligationes? Argumentum istud adeo amplum est ut hic pertractari nequeat. Dicam itaque tantummodo